

PREDIKUAK

lakuntza, 1860

<http://mediateka.fonoteka.com>

Nafarroako Gobernua - Gobierno de Navarra
Euskarabidea - Instituto Navarro del Vascuence
Nafarroako Euskararen Mediaketa - Mediateca del Vascuence de Navarra
<http://mediateka.fonoteka.com>

Iturria:

Jose M. Satrustegi, 1987, Euskal testu zaharrak I, Euskaltzaindia, Iruña.

Bertsio informatiko honen egilea:

Elea

Nafarroako Euskararen Mediaketak egindako lanak publikoak dira eta, Jabego Intelktualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

PREDIKUAK

lakuntza, 1860

III

15. Amabost garren Doctrina. 1. Esperanza cer dan, eta cer aguintcen digun: 2. Cer eragozten digun: eta 3. nola egercitatu bear degun.

Aditu cenduen orain urrengo aldian Fedearen virtutea cer dan: Fedeac cer aguintcen digun, eta cer eragozpen digun: eta nola fedea egercitatu bear degun, arequin batera gure vici modua zucentceco, eta ceruco gloria, eta betico ondasunac iristeco, eta Fedeac eracusten digun betico zorionaren, edo Ceruco Gloriaren deseo egoquiac, eta Esperanza ona gucioc eduqui bear degun ezquero: Gaur Esperanzaco virtute onen gañean itz eguin bear dizuet: eta 1. esango dizuet Cer dan Cristauaren Esperanza, eta cer aguintcen digun: 2. Cer eragozten digun: eta 2. Nola gucioc virtute au egercitatu bear degun, eternidade gucian eguiatz zorionecoac izan nai badegu.

1. G. Cer da bada Esperanza? E. Da Ceruco virtute, edo doaya bat, naturalezaz gañera, edo sobrenaturala, Jaungoicoac Bateo Santuan sortu, edo eman ciguna: eta muguitcen gaituena ichodotera Jaungoicoagandic betico zoriona, edo betico gloria Jaungoicoaren beraren graciaren laguntasunarequin, eta gure obra onaquin, eta deitcen diogu virtute Theologala, edo Jaungoicozcoa, cerren onequin veguiratcen diogu Jaungoicoari gure zorion soberanoari,edo gorenari becela.

G. Eta cein da virtute orren actoa, equiera, edo egercicioa? E. Da Ceruco ereinoa gogotic deseatece, eta eduquitce gure barruan betico zoriona, edo Gloria, eta ura iristeco medioac, edo laguntasunac gure Jaungoicoac ciertu emango disquigulaco ustea, edo Esperanza gure partetic ere aleguiñac eguin nai baditugu: eta esperanza onen motiboac dira. 1. Cerren dan Jaungoicoa bera gure ondasun soberanoa, edo gucien gañecoa, eta aren Magestadeac beraz gozatceco eguin gaitu: 2. Cerren dan gure amparazallea, edo lagunzalle guztiz poderoso, eta Jaquinsua. 3. Cerren dan Misericordioso, eta erruquiz begui(gui)ratzen digun: eta 4. Cerren dan esqueni, aguindu, eta prometitua diguna cumplitzen gustiz fiela, eta leiala: eta aguinduric gauzca J. Cristo bere Seme maitearen icenean ondo escatu ezquero gure Animano salbaciocaco bear deguna emango digula.

G. Eta escatu, eta esperatu ditzaquegu Jaungoicoa gandic ondasun demporalac? E. Bai: bada gucien Javea Jaungoicoa da: baña escatu bear diozcagu gure Salbaciocaco ondoena dagoquigun neurrian eta moduan. G. Nolaco condicioarequin Ceruco Gloria aguindu gure Jaungoicoac? Fedeco virtutearen explicacioan esan guenduan becela aguintcen digu Esperanzaco Actuac eguitera: 1. Arrazoyaren arguira, eta gure betico zorionaren, edo betico Gloriaren ezaguerara fedearen vitartez eltcen gueranean. 2. Esperanzaco virtute onen contraco tentacio fortitzac burura datozquigunean. Esperanzaco Actoa eguin bear degu tentacioa goiteco. 3. Eriotcaco pelgroa datorquigunean orobat Esperanzaco Actoa eguin bear ditugu: alde batetic gure ecreza, eta argaltasuna, eta Jaungoicoa ganaco esker gaiztoa icusiri, humillatu bear degu: baña bestetic Jaungoicoaren ontasun piedade, eta Misericordia cabu baguea, eta guzaz duen erruqui guztiz andia gogora ecarri bear degu: eta J. Cristoren icenean, eta aren Passio, eta eriotza Santuaren neurri begueco merecimentuac gatic Esperanza vici batequin estatu bear diogu gure pecatuen barcatcioa, eta eriotz ombaten gracia, eta orri darrayon betico gloria.

Eta 4. Ocasio oriezaz gañera, fedeco Actuac becela Esperanzacoac ere noicican bein sarricho eguiteco aleguinac eguin bear ditugu baña escrupuluric izan eztezazuen Jaquin ezazue, ce Aita gurea ondo, eta ezaguerarequin errezatcen dezuen gucian, eta orobat Acto contriciozcoa bear dan becela eguiten dezuen gucian esperanzaco actoa ere eguiten dezuela: eta baita ez oartu; edo acordatu arren, iguerri bague, eta isillic fedea, eta Esperanza ascotan egercitu oi ditugu ala confessatcen gueranean, nola Comulgatcen gueranean, nola Meza enzuten degunean, edo Errosario Santua errezatcen degunean; bada ecin gauza oriec, ondo eguin litezque, gure barruan fedea, eta Esperanza berritu bague: eta pecatuari contuz alde eguiteco: zuen gurari gaiztoac ecitceco, eta Ceruco gloriaren deseoarequin obra onac eguiteco aleguiñac eguiten badituzue, esperanza ona dauquezuelaco señalea da.

2. Eta nor dira Esperanza ona eztuen Cristauac? Virtute onen contra eragozten duena eguiten duenac. G. Cer eragozten du bada Esperanzaco virtuteac? E. Pecatu mota bi, bata bestearen antic eztenac eragozten ditu: bata da Esperanzaren falta, edo etsimena, edo desesperacioa, eta orri darrayon naguitasuna, eta alpertasuna, eta bestea da Esperanzaren sobra, edo gueyeguia, eta erabagueco presuncioa, eta bildur santuaren falta. G. Cer da Esperanza galdu eraguiten desesperacio, edo etsimeneco pecatua? E. Betico zoriona, edo bere Animaco Salbacioa iristeco, edo alcanzatceco eztuela etsitcea, eta uste orretan penitencia, eta obra onac eguiteari largatcea.

G. Eta nundic sortu oi da, edo dator etsimen, edo desesperacio ori? E. Uste izatetic Ceruco videa nequeza, eta estua dala: eta maite dituan erabagueco atsegiñac ecin utcico dituela: bere aztura gaiztoac ecin goituco, edo menderatuco dituela, eta virtuteari Jarraitceco

eguinbear dituan lanac ecin eguingo dituala. G. Eta desesperacio, edo etsimen ori, cer pecatu da? E. Berez pecatu mortala: eta beste gucien artean peligro guztiz andicoa; bada Esperanza gucia galdu eraguiten du, eta azqueneco fiñaz, edo betico zorionaz etsitcen du eta ura iristeco medioac iguiditu, eta uzten ditu: eta orregatic ere da Espiritu Santuaren contra diran pecatu arrigarrietatic bat.

G. Nola izango ezta bada orrelaco pecatua guztiz peligro andicoa? Argatic San Isidoroc esan zuen (Lib. 2 de sumo bono cap. 14) Pecatu mortal bat eguitea Anima iltcea da: baña salbacioaz etsitcea Infernura Jarrea da. Baña ori gucia aditcen da etsimen, edo desesperaco ori vorondatezcoa danean; bada Cristauen artean, badira asco, bere vorondate, edo nayaren contra Esperanzaco virtute onen contraco tentacio, edo pensamentu guztiz gogaicariac edo penagarriac izanten dituanac: eta esperanza galdu duelaco bildur arrigarri bat eduqui oi duena eta ori datorque ez erac ezaguerarequin, ala nai duelaco, edo consentitcen duelaco, ezpada cerren Infernuc Deabruac erabagueco vildurcunde gueyeguirequin turbatcen dituan: edo erac barruco tristura, eta melancoliari lecu gueyegui emanten dioven; eta orrelaco persona vildurtiac (pecatua ezagutu ezquero igui badue, eta ala pensamentuac penatcen baditue) consolatu, eta alaitu bear due, eztue uste izan bear alaco tentacioac pecatu dirala, vorondateac igui dituan artean: eta eren argaltasuna, eta berez bacarric ecerezco gai eztirala ezaguturic, eren confianza gucia Jaungoicoaren cabu bagueco ontasun, eta Misericoragan, eta J. Cristoren Passio, eta eriotza Santuaren neurri bagueco merecimentuetan ipini bear degu: eta alditequegun obra on guciac eguiteco aleguiñac eguin bear ditugu.

G. Eta nundic gueyago sortu oi da Desesperacioco, edo etsimenezco pecatua? E. Fedearen contra dan ichumen gaizto batec: eta da uste duenean bere pecatuac ain arrigarria dirala, nun ecin Jaungoicoac barcatu leizquiola, edo barcatu naico eztiozcala: Cain gaistoac, eta Judas gaiztoac uste izan zuen becela: eta ala condenatu ciran, Esperanza galdu zuelaco, eta ori da ucatcea Jaungoicoaren cabu bagueco ontasuna, eta Misericordia: eta aren gucaltasuna, edo poderio neurri baguea: eta da batetan fedea, eta Esperanza galtcea: eta Herege ichutua, eta gogortua izate; bada gure fede santuco eguia eta Articulu principala, Credoan bertan Apostoluac ipiñi ciguena da pecatuen barcacioa: auda gure Jaungoicoac utci, edo eman diozcala bere Elizari pecatu mota guciac barcatceco erremedio eraguilleac pecataria bera bear becela prestatcen, edo disponitcen bada penitencia eguiatzcoarequin.

G. Eta norc gueyago Esperanzaco virtearen contra pecatu eguiten due? E. Ceruco Gloria, eta betico vicitza zorionecoa viciro deseaten eztuenac, eta ura iristeco medioac gogotic artu nai eztituenac: eta ala pecatu mortalean vici dira emengo ondasunac, emengo atseguiañac, emengo vicitza albalue beti beti gozatu ani lituquenac, eta Cerucoac gatic truatuco lituzqueanac; bada orrelacoen viotza Munduari Josiric dago: eta eren betico zorionaz ajolaric eztue: beda dan becela estimatcen eztue: eta ori da fedea, eta Esperanza illic eduquitcea, eta condenacioco estaduan egotea.

G. Eta cer gueyago eragozten du esperanzaco virtuteac? E. Presuncio alperra, eta banoa. G. Eta cer da, edo cein da esperanzaren contraco era baguezco presunciozco pecatua? E. Da modu ascotan: eta 1. da bates uste duenean bere indar usarquin Jaungoicoaren gracia (bague) eta Ceruco Gloria iristea: eta ala uste zuen San Agustiñen demboraco Pelagianac deitcen ciran Herege batzuac, eren ondar propioarequin Jaungoicoaren gracia bague, edo Ceruco laguntasun sobrenatural bague Mandamentu santuac gorde citzaqueala, eta betico zorioneco vicitza iritsi cezaqueala. Eta contrara, beste batzuac uste izan zuen, ezac penitenciaric eguin bague, eta obra onic eguin bague Jaungoicoaren ontasun infinitoac J.

Cristoren merecimentu utsagatic salbatuco cituala: eta Esperanza ori viotcean eduquitcea asco zala salbacioa iristeco beste nequeric artu bague. Baña oriec guciac Eliza Ama Santac condenatu ditu Heregezat: eta eracutsi digu Jaungoicoaren itzaz conforme: salbacioa iristeco naita ez bear ditugula batetan Jaungoico aren gracia, edo Ceruco laguntasuna, eta arequin batera gure obra onac; bada San Agustiñec esaten digun becela, ecez ezetic gu bague sortu, edo eguin gaituan Jaungoicoac, ez gaitu gu bague salbatuco: au da ematen digun graciarequin batera, aguintcen digun obra onac eguiten ezipaditugu.

G. Eta Esperanzaren contra iñorc gueyago presuncioz pecatu eguiten du? E. Bai: 1. eren salvacioraco Jaungoicoaren laguntasunean, eta gracion baño eren indarretan, eren Jaquindurian, eta eren aleguiñetan confianza gueyago daucatenac. 2. Naiz osasuna iristeco, naiz ondasunac, edo nai lituzquean beste aurrera penac Munduan alcanzatceco Jaungoicoagan baño gueyago fiatcen diranac Munduco personetan, eta eren Jaquinduria, eta aleguiñetan; bada Jaungoicoac eztu nai beragan baño esperanza gueyago iñorgan principalmente eduqui dezagun, naiz Animaraco, naiz Gorpuztceraco bear ditugun, edo conveni zaizquigun gaucetan; bada bestela Jaungoicoagan baño esperanza gueyago Guizonetan ipinten badegu; nundic oei gusto emango diegun ivillico guera (guera): eta eren viciotan ere: eguia esan ordean, lausonjatuco, eta eren gustoa itz eguingo diegu, eta aen esan gaiztoac eguiteco prest egongo, guera. Orra cer dacarren Jaungoicoaz azturic Guizonetan principalmente gure esperanza ipinteac eta contrara Jaungoicoa gandic principalmente bear ditugun, edo ondo dagoquigun gauzac esperatcen baditugu, Jaungoicoaren bai, baña beste iñoren erabagueco bildurric izango eztegu: eta Jaungoicoari atseguin emateco (emateco) cuidado gueyago ipinico degu, eta aleguiñac ere eguingo ditugu.

G. Eta Esperanzaren contra presuncio gaiztoa, eta era baguea noiz gueyago guertatcen da? E. Pecatu mortalac eguitera oituric dauden pecatariac uste duenean Jaungoicoac guztiz erruquitsua, eta misericordiosoa Danac becela ichongo diela erac nai artean, eta erdi gogoac ematen dienean penitencia eguingo duela, eta salbacioco videan Jarrico dirala: Eta orobat uste duenac eriotceco orduan confessio ombat, edo Acto contriciozco eguiatzco bat eguingo duela: eta gucia batetan erremediatuco duela: bada orrelaco presumiduac uste due gauza guztiz erraza dala, eta istante batean eguin ditequeala Jaungoicoagana benetan biurtcea: penitencia eguiatzcoa eguitea: eta ala oiturac gaiztoaren mendean Jarri dira: eta orti eren buruac libratceco eguiatzco aleguinac eguiten eztue: beti gueroco penitencia lutzatcen due, eta onelaco presuncio, edo uste temerarioac chit asco dauzca ondaturic Infernuan; Cergatic gure Jaungoicoac berac deitu dituanen aren ontasunaz eta Misericordiaz penitencia eguiteco valiatu ordean pecatu gueyago eguiteco valiatu diralaco: orrelaco presuncio duen eroai berariac bat batetan quendu oi die edo vicia, edo zenzua, edo untcen die, zor ezten laguntasuna particularra, eta eren pecatuen penitencia eguiatzcoric eguin bague Jachi oi dira Infernura.

Eta orobat ere bagueco Presuncio arrigarri batean erorten dira pecatu mortala, edo Lujuriacoa, edo ordiqueriacoa, edo beste edocein eraquin oi dien peligro, edo ocasio guertuan eren borondatez Jarten diranac; pecaturic eguiteco asmorico eztaramelaco, edo Jaungoicoac lagunduco dietaco pecatuan erori eztitecen: bada orrelaco ocassioa, edo peligro guertuan berac nai duela egotea, edo Jarrea da ya presunciozco pecatu mortal eguitea; bada peligro, edo arriscoa billatcen duena an erorico da, dembora gucietaco egempleac eracutsi duen becela. Ezpada gogora ecarzue nola erori ciran Sanson indarsua, David santua, Salomon jaquinsua, eta Aita San Pedro Apostolu gucien burua: eta veguiratu ezazue etceratela zuet ez ain indarsuac, ez ain santuac, eta ain jaquinsuac: eta ala

peligrotic beti alde eguizue, eta ceuroc nai eztezuela, uste bague, alacoric ofrecitcen bazazue, bereala Jaungoicoari laguntasuna, eta indarra escatu eguiozue, berac gordececo pecatuan erori bague.

Eta badira gueyago Presunciozco pecatuan erorten dirana? E. Bai: eta dira alaco Cristau alper batzuac, Ceruco Erreynua, eta Gloria iristea uste duenac; baña J. Cristo berac bere Evangelioan, eracutsi cigun vici moduari Jarraitu nai bague, eren passio, appetitu, eta griña gaiztoai guerraric eguin gabe: Debociozco gauzaren batzuac eguiten ditualaco, humiltasuna, paciencia, mortificacioa, eta onelaco beste precisioco gaucetan egercitatceco nequeric artu nai gabe, Jocu lucetan, Jostatce, eta conversacio alperretan, eta jan edanetan eren pensamentu guciac dauzcatela: Cristau bati dagoquion vici modu arreglatu bati jarrayo bague onelacoen esperanza da alperra, da presuncio vanoa; bada J. Cristoren beraren esanaz batera, Ceruco erreinua irabazteco indar eguin bear degu: gure vorondatea bere gurari gaiztoquin ucatu, edo eci bear degu: egunoroco gurutcea, edo guertatcen zaizquigun nai gave, edo atsecabeac, guchienaz pacienciarequin eramatera gucioc jarraitu, eta jarri bear guera, eta J. Cristori jarraitu bear digu: eta orretaraco guerez gai ez gualaco bere gracia, eta indarra gogotic, eta sarri J. Cristori berari escatu bear diogu: baña escaera orretan bertan ere sartu oi da Cristau ascogan era bagueco presuncioa, eta da bear dan prestaera gabe humiltasun bague, confianza bague, eta erremediatceco deseo eguiazco bague oracioa, edo escaera oituraz becela gueyago ezpañaz edo aoaz viotzaz baño eguiten danean; bada orrelacoac Jaungoicoa tentatcen due, esperanza alperra daucaeta escatcen duena iristen eztue, cergatic ondo escatcen eztuen.

G. Cer eguin bear degu bada gure esperanza ondo ejercitatceco, edo pistutceco, eta Jaungoicoac gureztat daucan betico Zoriona, edo Ceruco Gloria iristeco? E. Dembora gucietaco santuac eguin izan duen becela guere Fedearen arguiatz valiatu bear guera: eta Fedeac eracusten digun becela. Esperanzaraco ditugun motibo guztiz andiac gogoan ondo sarturic eduqui bear ditugu: eta batez ere tentacioac, edo naigabeac estutcen gaituenena, aequin valiatu bear guera.

Eta 1. ondo ezaguturic, eta consideraturic eduqui bear degu, cein sari, edo premio guztizcoa daucagun Ceruco Glorian, orain cerbait Jaungoicoagatic, eta guero salvaciagatic necatcen baguera. eta batetic sariaren, edo betico Gloriaren anditasunac, eta aren betico iraupenac, eta bestetic nequearen laburtasunac alditu bear gaitu, Jaungoicoaren Mandamentu santuat chit contuz gordetcera: eta gure nai gabe gucietan paciencia andi bat eduquitcera: eta orretaraco bear degun gogo ona, eta indarra Jaungoicoari berari escatu bear diogu. 2. Eta segura egon gaitezque, Ceruco Erreinua, eta ara daraman virtutea, gogotic, eta beste gauza gucien gañetic billatcen badegu, munduan bear ditugun mantenu, edo alimentua, soñecoa, eta ondo dagoquigun beste gauza guciac, Jaungoicoac gure Aita onac becela emango dizquigula acigarri, edo añadigarri becela: bada berac Evangelioan ala esaten digu, eta aguintcen digu, gauza oriec gatic ez gaitecela ansiatu, eta penatu, cergatic berac gure cuidadosa dauca: eta esaten digu: gure gogo andia, eta deseo gucia Cerura jaso bear degula, bada an dago gure Tesoroa.

Eta 3. Cerren gucioc guerez ecer ezac, ichuac, eta argalac guera, gaitera etcñac, eta miserableac, eta alde gucietaric Animaco etsayac guerra eguiten diguen: ezaguera onequin eztegu etsi bear, baicic humillatu bear guera, gure buruaz, eta indarratz fiatu bear ez guera: gure aldeti danez bilduz andi bat gure barruan eduqui bear degu; baña icusiric beste aldetic Jaungoicoaren ontasun, eta Misericordia neurri baguea, eta bere seme maite J. Cristo gure Jaunaren icenean gure salbadoraco escatcen diogun gucia emango digulaco bere promesa,

eta itza esforzatu bear guera, eta humiltasunarequin, eta confianza oso batequin escatu bear diogu sarri falta zacun indarra, eta gracia: eta Jaungoicoaren laguntasunarequin, eta gure equiera onarequin, gure passio, edo griña gaiztoac, eta Animaco etsayac, benetan nai badegu, goituco, edo menderatuco ditugu: Virtuteari Jarraituco diogu, eta batez ere Virtute gucien Ama, Erreguiña, eta vicitza dan caridadea: au da Jaungoicoaren, eta Progimoaren amorio eguiazcoa iritsico degu: eta orrec gure Fedea, eta Esperanza pistuco dizquigu: obra onac eraguingo dizquigu, eta orien sari guztizcoa, eta beticoa guero Ceruan goza eraguingo digu Amen.